

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»



Олена ГРИБАНОВА

«18» вересня 2024

**БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ
З ОСНОВАМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів

галузі знань: 23 соціальна робота

спеціальності: 231 соціальна робота

освітньо-професійної програми: соціальна педагогіка

Укладач: Олена ПРИЛИПКО

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії соціальної
роботи, педагогіки та адвокації
Протокол № 1 від «28» серпня 2024

Голова ЦК Прилипка Олена МАЛОВІЧКО
(підпис) (ім'я, прізвище)

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «18» вересня 2024
Заступник директора з НМР

Ходаковська Альона ХОДАКОВСЬКА
(підпис)

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	23 - Соціальна робота	Нормативна
Загальна кількість годин - 90	231 - Соціальна педагогіка	Рік підготовки: 2 - й
		3 - й семестр
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Фаховий молодший бакалавр	Лекції
		14 год.
		Семінарські / практичні
		16 год.
		Самостійна робота
		15 год.
		Індивідуальні завдання:
		15 год.
Вид контролю:		
залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці» є – набуття студентом компетенції, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності

обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває програмні компетентності (з ОПП):

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів соціально соціальної роботи, соціальної педагогіки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Компетентності визначені стандартом фахової передвищої освіти:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Загальні компетентності, визначені ВСП «Економіко-правничий фаховий коледж ЗНУ»:

ЗК 9. Здатність працювати самостійно і в команді, налагоджувати комунікаційні зв'язки та міжособистісні взаємодії під час вирішення поставлених завдань.

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни (з ОПП):

РН 12. Знаходити рішення для покращення соціального добробуту та соціальної безпеки громадян.

РН 13. Визначати зміст і види співпраці з представниками різних професій, груп, громад у професійній діяльності.

РН 14. Планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу та роботу інших осіб у спеціалізованому контексті.

Міждисциплінарні зв'язки. При вивченні дисципліни «Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці» необхідно забезпечити тісний взаємозв'язок з необхідно забезпечити тісний взаємозв'язок з дисциплінами, передбаченими структурно-логічною схемою освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка», «Технологія соціальної роботи», «Соціально-педагогічний супровід інклюзивного навчання»

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1.

Наукові основи безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Тема 1. *Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек.*

Модель життєдіяльності людини. Головні визначення - безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Культура безпеки як елемент загальної культури, що

реалізує захисну функцію людства. Аксиоми безпеки життєдіяльності. Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Системний підхід у безпеці життєдіяльності. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Види небезпек: мікро- та макро-біологічна, вибухопожежна, гідродинамічна, пожежна, радіаційна, фізична, хімічна, екологічна. Критерії переходу небезпечної події у НС, одиниці виміру показників класифікаційної ознаки НС та їхні порогові значення у природному середовищі, виробничій, транспортній та інших сферах життєдіяльності. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків.

Тема 2. Природні та техногенні загрози і характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.

Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ: землетрус, карст, осідання ґрунтів над гірничими виробками, зсув, обвал, ерозія ґрунту. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки та навколишнє середовище. Негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів економіки в умовах проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ: сильного вітру, урагану, смерчу, шквалу, зливи, сильної спеки, морозу, снігопаду, граду, ожеледі. Небезпечні гідрологічні процеси і явища: підтоплення, затоплення повеневими або паводковими водами, талими водами та в поєднанні з підняттям ґрунтових вод, підтоплення внаслідок затору льоду, вітрові нагони. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки. Пожежі у природних екосистемах (ландшафтна, лісова, степова, торф'яна пожежа). Вражаючі фактори природних пожеж, характер їхніх проявів та наслідки. Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, рикетсії, бактерії. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Загальна характеристика особливо небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.). Інфекційні захворювання тварин і рослин. Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за генезисом і

механізмом впливу. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу. Втрати міцності, деформації, провали і руйнування будівель та споруд. Пошкодження енергосистем, інженерних і технологічних мереж. Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Вимоги до транспортування небезпечних речовин. Маркування небезпечних вантажів з небезпечними речовинами. Гідродинамічні об'єкти і їхнє призначення. Причини виникнення гідродинамічних небезпек (аварій). Хвиля прориву та її вражаючі фактори. Вимоги до розвитку і розміщення об'єктів гідродинамічної небезпеки. Загальні поняття про основи теорії розвитку та припинення горіння. Етапи розвитку пожежі. Зони горіння, теплового впливу, задимлення, токсичності. Небезпечні для людини фактори пожежі. Вибух. Фактори техногенних вибухів, що призводять до ураження людей, руйнування будівель, споруд, технічного устаткування і забруднення навколишнього середовища. Класифікація об'єктів за їхньою пожежо вибухонебезпекою. Показники пожежо вибухонебезпеки речовин і матеріалів. Законодавча база в галузі пожежної безпеки. Основи забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ, організацій, Відповідальність за порушення (невиконання) вимог пожежної безпеки. Джерела радіації та одиниці її вимірювання. Класифікація радіаційних аварій за характером дії і масштабами. Фази аварій та фактори радіаційного впливу на людину. Механізм дії іонізуючих випромінювань на тканини організму. Ознаки радіаційного ураження. Гостре опромінення. Хронічне опромінення. Нормування радіаційної безпеки. Рівні втручання у разі радіаційної аварії. Вимоги до розвитку і розміщення об'єктів атомної енергетики. Чорнобильська катастрофа: події, факти, цифри. Категорії зон радіоактивно забруднених територій внаслідок аварії на ЧАЕС. Режимы захисту населення. Захист приміщень від проникнення радіоактивних речовин. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння,

впливом на організм людини. Характеристика класів небезпеки згідно із ступенем їхньої дії на організм людини. Особливості забруднення місцевості, води, продовольства у разі виникнення аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Класифікація суб'єктів господарювання і адміністративно-територіальних одиниць за хімічною небезпекою. Типологія аварій на хімічно-небезпечних об'єктах та вимоги до їхнього розміщення і розвитку. Захист приміщень від проникнення токсичних аерозолів. Організація дозиметричного й хімічного контролю.

Тема 3. Класифікація небезпек, що можуть спричинити НС та планування заходів з питань цивільного захисту. Забезпечення цільових видів страхування при НС.

Правові норми, що регламентують організаційну структуру органів управління безпекою та захистом у НС, процеси її функціонування і розвитку, регламентацію режимів запобігання і ліквідації НС. Найменування та визначення основних показників джерел природних НС та параметрів вражаючих чинників джерел техногенних НС. Зонування територій за ступенем небезпеки. Характеристики зон радіоактивного, хімічного та біологічного зараження.

Структурно-функціональна схема державного управління безпекою та захистом у НС в Україні. Органи управління, сили і ресурси з попередження та реагування на НС на державному рівні.

Порядок надання населенню інформації про наявність загрози або виникнення НС, правил поведінки та способів дій в цих умовах. Сутність і особливості оперативного управління за умов виникнення НС. Міські, заміські, запасні та пересувні пункти управління в НС. Спеціально уповноважений керівник та штаб з ліквідації НС. Сили і засоби постійної готовності.

Мета і загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт. Заходи і дії в межах єдиної системи цивільного захисту. Головні положення про навчання персоналу підприємств, установ і організацій діям та способам

захисту в разі виникнення НС та аварій. Протидії НС - загальні принципи превентивного та оперативного (аварійного) планування заходів щодо зниження ризиків і зменшення масштабів НС.

Планування заходів із фізичного, функціонального, та комбінованого захисту персоналу, а також ліквідації наслідків НС Система інструктажів. Програми підготовки населення до дій у НС. Спеціальні об'єктові навчання і тренування. Функціональне навчання керівних працівників і фахівців, які організують та здійснюють заходи у сфері цивільного захисту.

Забезпечення цільових видів страхування. Порядок створення страхових і резервних фондів, запасів матеріальних засобів, а також незнижуваних ресурсів продуктів харчування та непродовольчих товарів першочергового вжитку, необхідних для реагування на надзвичайні ситуації. Психосоціальні наслідки впливу негативних факторів небезпек НС. Психологічна та медична реабілітація постраждалого населення. Карантин та інші санітарно – профілактичні заходи.

Тема 4. Соціальні небезпеки, їхні види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС.

Глобальні проблеми людства: глобальна біосферна криза, екологічна криза, ресурсна криза, мирне співіснування, припинення гонки озброєння та відвернення ядерної війни, охорона навколишнього природного середовища, паливно-енергетична, сировинна, продовольча, демографічна, інформаційна, ліквідація небезпечних хвороб. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори; збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення; встановлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі (організації, підприємстві), викрадання зброї та небезпечних речовин з об'єктів їхнього зберігання, використання, переробляння або під час транспортування. Класифікація об'єктів щодо забезпечення захисту від терористичних дій. Аналіз аварійних ситуацій під час технологічного тероризму.

Антитерористичні критерії оцінки уразливості та підвищення стійкості роботи об'єктів підвищеної небезпеки. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства.

Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини. Корупція і криміналізація суспільства. Маніпуляція свідомістю. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Алкоголізм та наркоманія. Зростання злочинності як фактор небезпеки. Види злочинних посягань на людину. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі. Фактори, що стійко або тимчасово підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку.

Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму. Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості. Поняття про психоемоційні напруження (стрес). Види напруження. Психотипи за реакцією людей на небезпеку. Частота змін стресових станів у людей, що знаходяться в районі НС.

Розділ 2.

Людина, як біологічний та соціальний суб'єкт в навколишньому середовищі.

Тема 5. Фізіологічні чинники забезпечення безпеки людини

Людина - відкрита біоенергетична та духовно-інформаційна система. Єдність систем та цілісність організму людини. Гомеостаз. Внутрішній і зовнішній вплив на організм людини. Залежність психофізіологічного стану людини від рівня впливу зовнішніх та внутрішніх чинників. Вплив психічного стану на функціонування організму. Роль рецепторів, ефекторів, ЦНС у забезпеченні безпеки життєдіяльності людини. Природні фізіологічні системи захисту, резерви організму. Вплив біоритмів на рівень індивідуального ризику. Захисні властивості людського організму. Імунітет. Адаптація.

Надійність фізіологічних систем людини. Можливі порушення діяльності організму та хвороби, що викликаються умовами життя і діяльності людини. Способи реалізації захисних властивостей організму людини. Роль сприйняття при оцінці небезпек. Оцінка небезпечних факторів середовища за допомогою зорового, слухового, нюхового, смакового аналізаторів, тактильної, больової і температурної чутливості. Межі чутливості. Диференціальний поріг чутливості. Закон Вебера-Фехнера. Нервові процеси та їх динаміка, латентний період, моторний період. Специфічні властивості зорового аналізатора, межі його сприйняття. Фізіологічна дія кольорів на людський організм. Слух. Межі сприйняття звуку. Реакції організму людини у різному звуковому середовищі. Роль нюху й смаку для безпеки людини. Функції тактильної, температурної, вісцеральної чутливості, больового відчуття, рухового аналізатора у сприйнятті небезпечних факторів та забезпеченні безпеки людини. Кількісний та якісний аналіз небезпек за допомогою аналізаторів людини. Вплив діяльності людини на навколишнє середовище. Взаємодія людини з біосферою в цілому та її компонентами зокрема. Екологічна характеристика життєдіяльності. Ноосфера як наступний етап розвитку людства. Вклад В.І. Вернадського в розвиток науки про ноосферу.

Тема 6. Психологічні та соціальні основи забезпечення безпеки людини

Світогляд і мораль людини як визначальні фактори особистої безпеки. Духовність, її роль у формуванні характеру та поведінки людини. Екологічне, валеологічне та ноосферне мислення. Вплив характеру й темпераменту людини на її безпеку. Мислення, комунікативність, емоції, воля в системі забезпечення безпеки людини. Самооцінка. Потреби й активність особи. Зовнішні подразники та їхній вплив на зміну психофізіологічного стану організму. Стрес. Фобії. Типові моделі психологічних реакцій людей у випадку екстремальних ситуацій. Психологічний клімат колективу, його вплив на самопочуття індивідууму. Емпатія, егоцентризм і гуманність. Конфлікти та їх вирішення. Методики формування й підтримання особистої психологічної

стійкості людини в екстремальних обставинах. Методи та засоби забезпечення безпеки. Типові моделі ситуацій з недопустимим рівнем ризику. Роль інформації у формуванні рішень. Резерв часу. Визначення комплексу адекватних дій для зниження рівня індивідуального ризику. Засоби індивідуального та колективного захисту. Необхідні технічні засоби та психофізіологічні резерви організму, що зменшують шкідливий вплив та наслідки у екстремальних ситуаціях. Культура життєдіяльності як фактор попередження виникнення небезпечних ситуацій та зменшення їх шкідливого впливу.

Тема 7. Міжнародна співпраця у галузі безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Глобальні небезпеки. Роль міжнародних організацій у вирішенні глобальних проблем безпеки. Можливі шляхи підвищення глобальної безпеки. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці. Основні напрямки співробітництва. Організація об'єднаних націй. Всесвітня організація охорони здоров'я. Міжнародна агенція з атомної енергії. Міжнародна організація праці.

Міжнародні норми в галузі охорони праці. Директиви ЄС і Конвенції МОП з охорони праці та ступінь впровадження їх в Україні. Соціальний діалог в Європейському Союзі. Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці.

Охорона праці - частина соціальної політики ЄС. Директиви ЄС з охорони праці. Рамкова директива 89/391/ЄС «Про введення заходів, що сприяють поліпшенню безпеки та гігієни праці працівників». Співдружність незалежних держав.

Соціальне партнерство (соціальний діалог) в охороні праці. Соціальне партнерство як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення охорони праці. Гармонізація НПАОП України зі стандартами ЄС.

Охорона праці як невід'ємна складова соціальної відповідальності. Визначення та основні принципи соціальної відповідальності. Міжнародні норми соціальної відповідальності. Стандарт SA 8000 «Соціальна

відповідальність». Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». Вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	с/п	лаб.	сам.роб. інд.завд.
1	2	3	4	5	6
Розділ 1					
Основи безпеки життєдіяльності фахівця і основ охорони праці					
Тема 1. Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності людини. Професійна складова. Передмова: сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном; соціально-економічне значення охорони праці.	10	2	2	-	6
Тема 2. Людина, як біологічний та соціальний суб'єкт. Професійна складова. Правові питання охорони праці.	10	2	2	-	6
Тема 3. Тема 3. Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Професійна складова. Організаційні питання охорони праці.	10	2	2	-	6
Тема 4. Небезпеки, що ведуть до НС та заходи зниження їх наслідків. Професійна складова. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення». Гігієна праці, виробнича санітарія та особиста гігієна.	10	2	2	-	6
Разом за розділом 1	46	8	8		30
Розділ 2					
Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час НС.					
Тема 5. БЖД в умовах надзвичайних ситуацій (НС). Професійна складова. Гігієна праці при застосуванні шкідливих речовин	12	2	2	-	6
Тема 6. Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час НС. Професійна складова. Основи виробничої безпеки.	10	2	2	-	6
Тема 7. Міжнародна співпраця у галузі безпеки життєдіяльності та охорони праці. Професійна складова. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у НС.	10	2	2	-	6
Разом за розділом 2	44	8	6	-	30
Усього годин	60	14	16	-	30

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Тема 1. Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності людини. Професійна складова. Передмова: сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном; соціально-економічне значення охорони праці.	2
2	Тема 2. Людина , як біологічний та соціальний суб'єкт. Професійна складова. Правові питання охорони праці.	2
3	Тема 3. Тема 3. Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Професійна складова. Організаційні питання охорони праці.	2
4	Тема 4. Небезпеки, що ведуть до НС та заходи зниження їх наслідків. Професійна складова. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення». Гігієна праці, виробнича санітарія та особиста гігієна.	2
5	Тема 5. БЖД в умовах надзвичайних ситуацій (НС). Професійна складова. Гігієна праці при застосуванні шкідливих речовин	2
6	Тема 6. Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час НС. Професійна складова. Основи виробничої безпеки.	2
7	Тема 7. Міжнародна співпраця у галузі безпеки життєдіяльності та охорони праці. Професійна складова. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у НС.	2
Разом		14

6. Теми семінарських занять (практичних)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності людини. Професійна складова. Передмова: сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном; соціально-економічне значення охорони праці.	4
2	Тема 2. Людина , як біологічний та соціальний суб'єкт. Професійна складова. Правові питання охорони праці.	4
3	Тема 3. Тема 3. Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Професійна складова. Організаційні питання охорони праці.	4
4	Тема 4. Небезпеки, що ведуть до НС та заходи зниження їх наслідків. Професійна складова. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення». Гігієна праці, виробнича санітарія та особиста гігієна.	2
5	Тема 5. БЖД в умовах надзвичайних ситуацій (НС). Професійна складова. Гігієна праці при застосуванні шкідливих речовин	2
6	Тема 6. Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час НС. Професійна складова. Основи виробничої безпеки.	4
7	Тема 7. Міжнародна співпраця у галузі безпеки життєдіяльності та охорони праці. Професійна складова Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у НС.	2
Разом		16

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Тема 1. Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності людини. Професійна складова. Передмова: сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном; соціально-економічне значення охорони праці.	8
2	Тема 2. Людина, як біологічний та соціальний суб'єкт. Професійна складова. Правові питання охорони праці.	8
3	Тема 3. Тема 3. Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Професійна складова. Організаційні питання охорони праці.	8
4	Тема 4. Небезпеки, що ведуть до НС та заходи зниження їх наслідків. Професійна складова. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення». Гігієна праці, виробнича санітарія та особиста гігієна.	8
5	Тема 5. БЖД в умовах надзвичайних ситуацій (НС). Професійна складова. Гігієна праці при застосуванні шкідливих речовин	8
6	Тема 6. Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час НС. Професійна складова. Основи виробничої безпеки.	10
7	Тема 7. Міжнародна співпраця у галузі безпеки життєдіяльності та охорони праці. Професійна складова. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у НС	10
Разом		60

Індивідуальне завдання

Використовуючи знання та вміння, отримані на лекціях і практичних заняттях, а також результати самостійного вивчення літературних джерел, студент повинен виконати індивідуальне завдання. У індивідуальному завданні студент повинен зробити аналіз стану безпеки життєдіяльності (один об'єкт, за своїм вибором):

- в місці проживання;
- у своєму житловому приміщенні.

Необхідно дати оцінку умов життєдіяльності і передбачити заходи щодо їх поліпшення. Кожний об'єкт має свої специфічні особливості, тому аналіз є творчою роботою студента.

Здійснюючи аналіз умов життєдіяльності в місці проживання чи в своєму житловому приміщенні студент повинен враховувати сезонність, різкі зміни клімату і, як результат, можливі обморожування, простудні захворювання, теплові удари і т.п. Потрібно також враховувати дію шкідливих газів та парів, пилу, шуму, вібрації, ультра- та інфразвуку, іонізуючого та електромагнітного випромінювання, освітлення на людину.

Аналіз умов життєдіяльності слід виконувати з порівняльною оцінкою фактичних даних шкідливих і небезпечних чинників з їх допустимими значеннями за нормативно-правовими актами, які наведені у списку літератури, з обов'язковим посиленням на них.

Матеріал контрольного завдання рекомендується викладати у такій послідовності.

1. Умови життєдіяльності та шкідливі фактори середовища.

- ✓ Метеорологічні умови. Перелік місць, дільниць з несприятливими умовами, де можливо перегрівання або переохолодження організму.
- ✓ Шкідливі гази і пари, які потрапляють в атмосферу. Джерела виділення і
- ✓ Запиленість повітря. Основні джерела утворення пилу, характеристика пилу, небезпечність пилу.
- ✓ Шум, ультразвук і інфразвук. Джерела утворення і рівні.
- ✓ Вібрація. Види, джерела утворення, рівні, час та напрямки її дії.
- ✓ Іонізуючі випромінювання. Джерела, види і дози опромінення.
- ✓ Електромагнітні, інфрачервоні, ультрафіолетові та лазерні випромінювання.
- ✓ Джерела, напруженість електромагнітного поля. Енергетичні параметри лазерів, їх типи.
- ✓ Штучне освітлення. Види освітлення, які використовуються світильники.

✓ Місцеве і загальне освітлення. Освітлення робочого місця або приміщення за місцем проживання.

✓ Інші фактори, які притаманні для виробничого або житлового об'єкту.

2. Небезпечні фактори на робочому місці або у життєвому середовищі.

✓ Небезпечність транспортних систем. Види транспорту. Джерела небезпек. Основні причини нещасних випадків.

✓ Небезпечність енергетичних систем. Характеристика основних споживачів електроенергії (сила, вид і частота електричного струму, напруга дотику, вид мережі, безпека враження). Основні причини електричних травм (електричних ударів).

✓ Системи опалення, газопостачання, холодного і гарячого водопостачання. Небезпечність систем, причини нещасних випадків при їх експлуатації.

✓ Каналізаційні системи. Причини травматизму.

✓ Герметичні системи, які знаходяться під тиском. Пристрої і установки.

Причини розгерметизації.

✓ Небезпечні фактори при виконанні будівельних робіт, пов'язані з експлуатацією машин і механізмів тощо.

✓ Пожежна безпека. Причини і найбільш вірогідні місця виникнення пожеж.

Інформальна/неформальна освіта

Програмою передбачена можливість реалізувати власну індивідуальну освітню траєкторію і отримати програмні результати працюючи шляхом виконання як запропонованих різнорівневих завдань так і проходячи навчання на інших освітніх платформах. Для цього ви здійснюєте такі кроки:

1. Обираєте одну із запропонованих платформ.

2. Успішно проходите навчання та отримуєте сертифікат

3. Завантажуєте сертифікат

4. Пишете заяву та завантажуєте її

5. Заповнюєте декларацію та очікуєте на розгляд комісії про рішення зарахувати вам 20 балів з курсу.

Перший модуль курсу передбачав освоєння в умовах повномасштабної війни, в якій Україна перебуває вже понад два роки, цивільним людям необхідно мати навички домедичної допомоги та вміти їх застосовувати в умовах бойових дій.

1. Навчально-тренувальний центр тактичної медицини “КоЛеСо”

Тут навчають домедичної допомоги в умовах бойових дій як цивільних, так і військовослужбовців, поліціантів, ДСНС.

Заняття проводяться за алгоритмом КоЛеСо — це українська адаптація міжнародного протоколу тактичної бойової допомоги потерпілим TCCC ASM.

Тривалість тренінгу — близько 5 годин, за цей час інструктори дають теоретичні та практичні знання з домедичної допомоги: виявлення та зупинка масивних кровотеч, прохідність дихальних шляхів, контроль поранень та інші необхідні навички.

Заняття безоплатні, за бажанням можна підтримати центри довільними донатами, по завершенні — сертифікат про проходження тренінгу.

Якщо здобувачі освіти пройшли самостійно навчання на платформі онлайн навчання або відвідали тренінг, пройшли курс навчання який відповідає тематиці модуля курсу та формуванню відповідних компетенцій і має сертифікат також може надати сертифікат, подавши заяву, заповнивши декларацію на розгляд комісії про нарахування балів.

Для побудови власної індивідуальної освітньої траєкторії здобувач освіти має самостійно обирати формати завдань але слідкувати за їх бальним еквівалентом і брати до уваги той факт що при освоєнні даного освітнього компонента він має обрати не менше 15 балів за модуль і не більше 30 балів, навіть за умови більшої кількості виконаних завдань.

8. Види контролю і система накопичення балів

Методи контролю

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з дисципліни «Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці» включає:

Поточний контроль здійснюється у вигляді індивідуального опитування під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретних завдань.

Оцінювання відповідей на семінарському занятті:

0-5 балів - за семінарське заняття;

5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

4 бали – усе вище назване, але при відсутності авторської позиції;

3 бали – певні помилки у викладі матеріалу;

2 бали – поверховий виклад матеріалу;

1 бал – доповнення;

0 балів – відсутність відповіді.

Рубіжний підсумковий контроль проводиться по завершенні вивчення змістовного модуля у вигляді контрольної роботи або індивідуального опитування.

Оцінювання модульних контрольних робіт:

Модульна контрольна робота – 10 балів, містить 10 тестових завдань за темою модуля.

Критерії оцінювання тестових питань:

1 бал виставляється студенту у випадку правильної відповіді.

0 балів виставляється студенту у випадку допущення помилки.

Підсумковий контроль проводиться по закінченні вивчення курсу з метою оцінювання результатів вивчення навчального курсу на завершальному етапі.

Поточний контроль знань 5 семестр		Самостійна робота інд. завд.	Залік	Сума
Модульна атестація № 1	Модульна атестація № 2			
Розділ 1	Розділ 2			
30 балів	30 балів	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	55 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна

1. Авраменко У. В. Основи корекційної педагогіки. - Запоріжжя : ЗНУ , 2021 . - 74 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79466
2. Андрієнко О. В. Теоретичні виміри діяльнісного опосередкування стану психологічного балансу особистості. 2021. - 21 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79087
3. Воронкова В. Г. Глобальне управління. - Запоріжжя : ЗНУ , 2020 . - 162 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79404
4. Горло Н. В. Баранецька А.Д. Інтегровані фахові комунікації. - Запоріжжя: ЗНУ , 2021- 68 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79420
5. Доценко С.О., Ворожбіт-Горбатюк В. В., Собченко Т. М. Онлайн-безпека учасників освітнього процесу в умовах дистанційного і змішаного навчання. - Харків : Ранок , 2021. - 192 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79320
6. Дуткевич Т.В. Дитяча розвивально-корекційна психологія. - Київ : Центр учбової літератури , 2019 . - 304 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79555
7. Копосов П. Г. Задаля Дмитро Костянтинович. Забезпечення публічного порядку в середніх навчальних закладах України. - Київ: КНТ, 2020. - 210 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79098
8. Євроатлантична інтеграція України: партнерство заради безпеки : бібліогр. покажч. / уклад. О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. – Запоріжжя : ЗНУ, 2019. – 70 с. URL: <https://library.znu.edu.ua//bibliograf/pokazniki/2019/0044562.pdf>
9. Задаля Дмитро Костянтинович. Забезпечення публічного порядку в середніх навчальних закладах України. - Київ: КНТ, 2020. - 210 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79098
10. Заїкіна Д. П., Глива В. А. Основи охорони праці та безпека життєдіяльності [Текст] : посіб. /Д. П. Заїкіна, В. А. Глива. – RS Global Sp. z O.O., Warsaw, 2019. – 44 с. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79330
11. Запорожець О. І. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: Навчально-методичний комплекс для підготовки спеціалістів ступеня «бакалавр» III-IV рівнів акредитації для всіх напрямків підготовки / О.І. Запорожець М.М.Сақун, І.В.Москалюк,В.Ф.Нагорнюк; за редакцією Сақуна М.М. – Одеса: Видавництво , 2017. – 400 с.
12. Капітаненко Н. П. Правове забезпечення державного управління. - Запоріжжя : ЗНУ , 2020 . - 74 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79462
13. Капська А.Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. - Київ : Центр учбової літератури , 2021 . - 231 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79569
14. Костенко Т.М., Довгопола К. С. Нова українська школа: формування у молодших школярів навичок конструктивного спілкування. - Харків : Ранок , 2021 . - 176 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79329
15. Максименко Д. С. Ігри та ігрові завдання для дітей раннього віку з обмеженими можливостями здоров'я. - Київ : Центр учбової літератури , 2021 . - 120 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79465359
16. Куріс Ю. В., Матяшева О. Б. Основи охорони праці та безпека життєдіяльності. - Запоріжжя: ЗНУ, 2020. - 197 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79438
17. Левчук О. В. Загальна декларація прав людини – світовий ідеал гуманізму : бібліогр. покажчик / уклад. О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний

- університет. – Запоріжжя: ЗНУ, 2016. – 10 с
https://library.znu.edu.ua/bibliograf/pokazniki/Zagalna_Dtklaraciya_prav_ludunu.pdf
16. Левчук О.В. Україна та європейська інтеграція: правовий вимір: бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала; Запорізький національний університет. – Запоріжжя: ЗНУ, 2018. – 87 с. URL: <https://library.znu.edu.ua/bibliograf/pokazniki/2017/ukraina.pdf>
17. Малініна Л.В. Нова українська школа: психолого-педагогічна підтримка молодших школярів із труднощами в навчанні. - Київ : Грамота , 2021 . - 64 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79339
18. Манідіна Є. А., Белоконь К. В., Куріс Ю.В. Ведення документації та навчання з охорони праці. - Запоріжжя : ЗНУ , 2021 . - 132 С. https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79439
19. Манідіна Є. А., Кожемякін Г.Б., Белоконь К. В. Проектування безпечних промислових споруд та природоохоронного обладнання. - Запоріжжя : ЗНУ , 2022 . - 150 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79440
20. Науменко О. А. Психологічні особливості розвитку естетичної свідомості студентів соціономічних спеціальностей. - Київ : , 2021 . - 20 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79086
21. Нова українська школа: дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів. - Харків : Фабула , 2021 . - 160 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79326
22. Одарченко М.С. Основи охорони праці: підручник./ М.С. Одарченко, В.І Степанов – Х: 2017. - 334 с.
23. Права людини в умовах цифрової трансформації суспільства. - Харків: Національний юридичний університет ім. Я. Мудрого, 2022 . - 272 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79565
24. Притула О.Л. Система психофізичних вправ «Дев'ять сил». - Запоріжжя: Статус , 2017 . - 56 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79577
25. Публічні правовідносини: відповідальність за правопорушення. - Київ: КНТ, 2021. - 119 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79566
26. Пшенична О. С., Д'яченко Н. М. Інформаційні технології в освіті. - Запоріжжя: ЗНУ, 2021 . - 148 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79476
27. Салтовський О.І. Основи соціальної екології. URL: <https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?a>
28. Соха Н. В.. Спеціальна педагогіка. - Запоріжжя: ЗНУ, 2021. - 58 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79465 Чайка М. С., Усатенко Г.В., Кривоногова О. В. Теорія та практика використання альтернативної комунікації для осіб з особливими освітніми потребами. - Київ: Усатенко Г. В., 2021. - 80 С.
29. Троїцька О. О., Беренда Н. В., Ткаліч І.О. Державне соціальне страхування від нещасних випадків. - Запоріжжя: ЗНУ, 2020. - 100 С. URL: https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79463
30. Шевченко Н. Ф. Психологічна допомога в кризових та екстремальних ситуаціях. - Запоріжжя: ЗНУ, 2021. - 192 С. https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79419
- Додаткова**
31. Журнал: Безпека життєдіяльності. №№ 1-12. - 2022 URL: <https://library.znu.edu.ua/2341.ukr.html>
32. Журнал: Вісник Національної академії правових наук України. №№ 1-4. URL: <https://library.znu.edu.ua/2341.ukr.html>
33. Журнал: Соціологія: теорія, методи, маркетинг №№ 1-4. URL: <https://library.znu.edu.ua/2341.ukr.html>

34. Журнал: Теорія і практика управління соціальними системами. №№ 1-12. - 2022
URL: <https://library.znu.edu.ua/2341.ukr.html> URL: <https://library.znu.edu.ua/2341.ukr.html>
35. Масюк О. П. Рефлексивні студії європейських ціннісних систем. 10.11.2021 - -
Запоріжжя: КСК-Альянс, 2021. - 78 С. URL:
https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79081
36. Кісь Р. Я. Глобальне - національне - локальне (соціально-антропологія культурного простору). - Львів : Ін-т народознавства НАН України , 2021 . - 360 С. URL:
https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79342
37. Конспект лекцій з курсу "Історичні форми саморегуляції соціальних процесів" для студентів I курсу факультету соціології та управління спеціальності політологія. URL:
https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=48749
38. Соціально-інформаційна політика транзитивного суспільства. 10.11.2021 -
Переяслав: 2021. - 19 С. URL:
https://library.znu.edu.ua/newbook/index.php?action=url/view&url_id=79083
- Інформаційні ресурси**
39. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL:
<http://www.president.gov.ua/>
40. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>
41. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
42. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com
43. Міністерство екології та природних ресурсів України. URL: <http://www.menr.gov.ua/>
44. Рада національної безпеки і оборони України. URL: <http://www.rainbow.gov.ua/>
45. Постійне представництво України при ООН. URL: <http://www.uamission.org/>
46. Північноатлантичний альянс. (НАТО). URL: <http://www.nato.int/>
47. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території. URL:
<http://www.scgis.ru/russian/>
48. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру. URL:
<http://chronicl.chat.ru/>
49. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при
50. Раді національної безпеки і оборони України. URL:
<http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>
51. Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. URL: <http://www.social.org.ua>
52. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL:
<http://www.nau.ua>

1. **Доповнення та зміни до робочої програми навчальної дисципліни Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці**

Протокол засідання циклової комісії (дата та номер)	Внесені зміни	Підпис голови ЦК, дата
ОПП 2024 р.	<p>Інтегральна компетентність ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів соціальної роботи, соціальної педагогіки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.</p> <p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Загальні компетентності, визначені Загальні компетентності, визначені ВСП «ВСП «Економіко-правничий фаховий коледж ЗНУ»»: «Економіко-правничий фаховий коледж ЗНУ»::</p> <p>ЗК 9. Здатність працювати самостійно і в команді, налагоджувати комунікаційні зв'язки та міжособистісні взаємодії під час вирішення поставлених завдань.</p> <p>Програмні результати навчання</p> <p>РН 4. Застосовувати інформаційні ресурси та методики оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп.</p> <p>РН 12. Знаходити рішення для покращення соціального</p>	

	<p>добробуту та соціальної безпеки громадян.</p> <p>РН 13. Визначати зміст і види співпраці з представниками різних професій, груп, громад у професійній діяльності.</p> <p>РН 14. Планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу та роботу інших осіб у спеціалізованому контексті.</p>	
--	---	--